

F. t. I. vedr. retsplejeloven

På denne baggrund har regeringen besluttet at fremsætte dette lovforslag med henblik på at fastslå i loven, at dommere skal fremtræde religiøst og politisk neutralt i retsmøder. Sigtet hermed er at understøtte befolkningens almindelige respekt for og tillid til domstolene som den dømmende magt. I forbindelse hermed foreslår regeringen endvidere, at den nuværende brug af dommerkapper i Højesteret, landsretterne og Sø- og Handelsretten udbredes til også at omfatte byretterne.

Justitsministeriet har overvejet, om et forbud mod at bære religiøse og politiske symboler m.v. i retten bør gælde for andre end de udnævnte juridiske dommere.

Justitsministeriet finder, at begrundelsen for det foreslåede forbud for så vidt også gælder i forhold til *lægdommere* – dvs. domsmænd og nævninger – men heroverfor står, at udpegningen af lægdommere er tilrettelagt med henblik på, at de skal udgøre et så vidt muligt repræsentativt udsnit af den danske befolkning, og Justitsministeriet finder, at det ikke stemmer med dette hensyn til at opstille begrænsninger med hensyn til adgangen til at bære religiøst eller politisk motiveret påklædning m.v. ud over de begrænsninger, som følger af de gældende regler i retsplejeloven om inhabilitet og om retsformandens pligt til at drage omsorg for, at retshandlinger foregår værdigt og med den fornødne ro og orden, jf. punkt 2.1 ovenfor. På den baggrund er den foreslåede bestemmelse udformet således, at den ikke omfatter lægdommere.

I borgerlige sager, der behandles ved byretten eller landsretten, har retten en generel hjemmel til at beslutte, at *sagkyndige retsmedlemmer* skal medvirke, hvis de har en fagkundskab, som skønnes at være af betydning for sagen, jf. retsplejelovens § 20. I sager, der behandles ved Sø- og Handelsretten, medvirker sagkyndige retsmedlemmer, i det omfang det følger af retsplejelovens § 16. Der findes desuden regler om medvirken af sagkyndige dommere i forbindelse med behandling af tvister i konkursboer og i straffesager, hvor kendskab til søforhold skønnes at være af betydning, jf. retsplejelovens §§ 20 a og 20 b. Sagkyndige dommere medvirker ved behandlingen af retssager for at supplere rettens generelle juridiske ekspertise med særlig fagkyndig ekspertise. Justitsministeriet finder, at begrundelsen for det foreslåede forbud for så vidt også gælder i forhold til sagkyndige meddommere, men heroverfor står hensynet til at kunne inddrage specifik faglig indsigt eller branchekundskab, som i det enkelte tilfælde har betydning for, at der kan træffes en korrekt afgørelse i sagen. Justitsministeriet finder, at det ikke stemmer med dette hensyn at opstille

begrænsninger med hensyn til adgangen til at bære religiøst eller politisk motiveret påklædning m.v. ud over de begrænsninger, som følger af de gældende regler i retsplejeloven om inhabilitet og om retsformandens pligt til at drage omsorg for, at retshandlinger foregår værdigt og med den fornødne ro og orden, jf. ovenfor. På den baggrund er den foreslåede bestemmelse udformet således, at den ikke omfatter sagkyndige/branchekyndige meddommere.

Efter retsplejelovens § 19, stk. 1, bestemmer retspræsidenten for den enkelte byret og for Sø- og Handelsretten, hvilke sager der kan behandles af andre jurister ved embedet end de udnævnte dommere. Efter de nærmere regler i retsplejelovens § 44, jf. §§ 44 a-45, kan henholdsvis Domstolsstyrelsen, justitsministeren og landsretspræsidenterne i visse tilfælde beskikke dommere midlertidigt. Efter Justitsministeriets opfattelse gælder begrundelsen for det foreslåede forbud i forhold til alle juridiske dommere, og det foreslås derfor, at forbuddet mod at bære religiøse og politiske symboler m.v. i retsmøder skal gælde for udnævnte dommere, dommerfuldmægtige, retsassessorer og midlertidigt beskikkede dommere.

Efter retsplejelovens § 19, stk. 3, kan byretternes og Sø- og Handelsrettens præsident endvidere meddele andre personer ved embedet, der ikke er jurister (kontorfunktionærer), bemyndigelse til at behandle en række sager på vegne af retten. Det drejer sig om afgørelser om afvisning af sager efter retsplejelovens § 350, stk. 2, og § 477 d, stk. 2, hvis sagsøgte eller skyldnerens navn og adresse er unøjagtig angivet, således at der ikke kan foretages forkyndelse af stævning eller betalingspåkrav, og det drejer sig endvidere om faged-, skifte- og faderskabssager, medmindre der skal træffes afgørelse i tvistigheder. Justitsministeriet finder, at også disse medarbejdere ved embedet, der ikke er jurister, og som fungerer som dommere efter bemyndigelse fra retspræsidenten, bør være omfattet af det foreslåede forbud.

4.2. Det foreslås, at dommere i retsmøder ikke må fremtræde på en måde, der er egnet til at blive opfattet som en tilkendegivelse om dommerens eventuelle religiøse eller politiske tilhørsforhold eller om dommerens holdning til et religiøst eller politisk spørgsmål i øvrigt, jf. lovforslagets § 1, nr. 1 (ny § 56 i retsplejeloven).

Den foreslåede bestemmelse omfatter dommerens ydre fremtoning, udsagn og adfærd i øvrigt under retsmøder. Bestemmelsen tager sigte på fremtræden, der alment opfattes som udtryk for at ville vise et religiøst eller politisk tilhørsforhold eller den pågældendes